

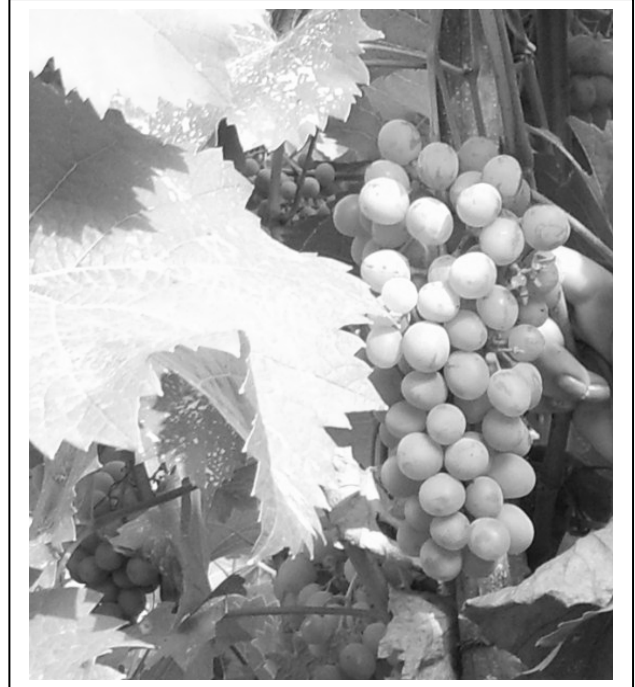
Editorial

Toamnă bogată... ...în sărbători

Iată că a venit toamna cea bogată. Mmm... Să zic că-i bogată? Parcă nu-mi vine pe limbă. Porumb nu prea, grâu cam puțin, legume, fructe nici atâta... Și atunci ce să fac cu adjectivul care îmi stă în minte alături de cuvântul „toamnă” încă din școală? Că doar așa scriam în toate compunerile la română și la franceză din această primă lună toamnă: „A venit toamna cea bogată, împodobită cu de toate...” Mda... Nu prea gătită a venit anul ăsta – nemachiată, doar cu vreo doi știuleți (mărunți și chirciți) de porumb în păr, câteva roșii în loc de mărele (la cât au fost de mărunte, le-au venit minunat pe acest post), câteva păstăi uscate de fasole prinse de poalele rochiei și cu o poșetă mică cu alte roade (nu știe că acum la modă sunt gențile tridimensionale). Și cam atât. Și-atunci ce mă fac eu cu epitetul ce-mi „bombănește” toți neuronii? Aha! Am găsit soluția! Voi mai alipi un cuvântel, astfel că va fi „A venit toamna cea bogată în sărbători”, că sărbători... mai Dă Doamne! Se înmulțesc pe an ce trece. Ele nu țin seama de condiții meteorologice, de soare ori ploaie, secetă sau inundații. „De-i frig, de plouă, de bate vântul”, atâta timp cât există oameni inventivi, apar și noi tradiții sărbătorești, iar noi de voie, dar „mai ales” de nevoie, ne odihnim. Noi desigur am munci până ne trec sudorile, căci asta ne e vocația, dar „legea-i lege” și mai ales când e „dictată” de președinte. Că de’, vinul e o adevărată tradiție pentru țărișoara noastră și trebuie sărbătorit 2 zile întregi. Da, poate aduce mulți turiști această „Sărbătoare a Vinului” și probabil aduce și un anumit venit în vistieria statului, dar mă întreb cu ce impresie pleacă aceiași turiști din țară și ce imagine își formează ei despre cultura poporului moldovean, care lasă tone de gunoi în urmă pe străzile orașului și care până seara cu greu mai pot fi recunoscuți ca a fi oameni. Nu mă refer la toți, desigur, sunt și oameni care știu să vadă și altă față a sărbătorii, dar din păcate cam asta e imaginea generală a orașului în ziua frumoasei sărbători, numită de unii ironic „beția națională”.

Interesant, ce se va face cu Hramul orașului sărbătorit la 14 octombrie (Acoperământul Maicii Domnului), care în acest an coincide cu Sărbătoarea lui Băhăș? Pe străzi se vor înșirui convoiul de căruțe cu butoaie de vin, iar în biserică se vor citi și cânta rugăciuni? Hmm, bună asociație, bun acompaniament.

Ca să nu se lase mai prejos (sau poate ca să arate că femeile din RM sunt emancipate), soția dlui președinte, Taisia Voronin a inițiat și ea o sărbătoare națională – „Ziua Bunicii”, care va fi serbată în ultima sâmbătă a lui

septembrie. Că e bine, că nu? Fiecare cu părerea lui, cert e că înainte de a iniția o astfel de sărbătoare, ar fi mai bine să fie create condiții decente de viață bunicuțelor, dar și celorlalți cetățeni ai republicii.

Sărbători peste sărbători, să știe întreaga Europă cât de bine trăim.

Dar prea m-am dus departe, și-n spațiu și în timp. Doar cu câteva zile în urmă, la 21 septembrie, Colonița și-a sărbătorit a 402-a aniversare (atâția ani are satul nostru de când a fost găsită prima mențiune despre el), sau cum i se mai spune – Hramul satului. Muzica, dansul și voia bună au umplut satul în această zi, iar noțiunea inițială a cuvântului „Hram” de serbare a patronului unei biserici, s-a pierdut undeva prin tumultul de oaspeți, bucate și băuturi.

De curând, o nouă sărbătoare a intrat în Palmaresul toamnei – „Ziua elevului”, ea fiind serbată în ultima vineri a acestei luni. Căci dacă studenții au o zi a lor, tot toamna, în noiembrie; profesorii la fel, în octombrie, de ce n-ar merita și elevii să fie felicitați, alinați și iertați măcar o dată pe an?

Și dacă mai adăugăm și veselia nunților, care tot în acest sezon au loc mai des, mai poți spune că avem parte de o toamnă săracă?

Poama a fost culeasă, vinul fierbe în butoaie, roadele - deși puține – culese, deci, putem spune că s-a deschis oficial Sezonul sărbătorilor, a nunților și a chefului. Sărbători frumoase!

În acest număr:

- ❖ Interviu cu directorul școlii, Angela Zaporojan – „Școala noastră va deveni liceu în 2008” p.3
- ❖ Tradiții de nuntă. Trecut. Present. Nemurire..p4-5
- ❖ Clopoțel de bun început p.6

Vasile Moraru intentează un proces judiciar Primăriei

Un proces judiciar a fost intentat primăriei de către Vasile Moraru.

În anul 2004, Vasile Moraru, fiind director al Gospodăriei Țărănești „V. Morari” a câștigat un proiect olandez, în urma căruia a fost construită Stația de Prelucrare a Deșeurilor Animaliere. Pentru a activa, stația avea nevoie de teren aferent cu suprafața de 0,42 ha. Consiliul precedent însă, a refuzat să încheie contractul de vânzare – cumpărare din motiv că „ar fi fost îngrădită trecerea la unul din blocurile fermei”. „Primăria a încheiat contractul, într-un târziu, aceasta fiind decizia Judecătii, însă între timp prețul pentru pământ a crescut” afirmă dl Moraru. Acum dlui cere despăgubiri morale și materiale în valoare de 30 mii de lei.

La 10 octombrie, curent va avea loc Ședința de Judecată care va decide care dintre părți are dreptate.

Elevi conștiințioși

Pe data de 18 septembrie 2007, în apropierea sărbătorii Hramului satului, elevii școlii medii nr. 94 „Gh. Ghimpu”, de la clasa I până la XI, după ore, au îndeplinit lucrări de salubritate în cele două cimitire din sat și terenurile aferente. „Oamenii ar trebui să fie mai conștiințioși și să păstreze curățenia în cimitire pe parcursul întregului an, nu doar de Paștele Blajinilor. Bravo copiilor și profesorilor ” comentează un trecător. „E datoria noastră să cinștim memoria stăbunilor” spun elevii.

Hramul satului

402 ani a împlinit satul Colonița în acest an la 21 septembrie.

În jurul orei 18⁰⁰, la Casa de Cultură a început un concert în cinstea acestei zile. Invitații speciali ai concertului au fost Adrian Ursu, Zinaida Julea, Diana Grigor și un ansamblu etnofolcloric. Seara a fost încheietă cu o serie de focuri de artificii, care minute în șir i-au încântat pe cei prezenți. Pentru acest spectacol de lumini, cât și pentru interpretării invitați, Partidul European a cheltuit 37.000 \$. Câteva mii de lei au fost alocate de către Primărie și de asemenea, de generația anului '86, cei responsabili în acest an de Hram. Ne-a comunicat șeful Casei de Cultura, Semion Graur.

Zinaida Julea în Colonița

Pentru că au sporit natalitatea...

Cu ocazia Hramului satului, Primăria a acordat cadouri femeilor care au născut în luna septembrie a acestui an. Astfel, 8 femei au primit în dar câte un ceainic electric și câte o jucărie de pluș.

Noi Comisii în Consiliul sătesc

În cadrul ședinței extraordinare a Consiliului sătesc din 12 septembrie au fost constituite noi Comisii. Iată care sunt ele și cine îi sunt membrii.

1. Comisia de recepție a lucrărilor executate din mijloacele bugetului local

Președinte : Gheorghe Calancea, primar de Colonița

Membri : Anatolie Radiola, Chiril Umanet, Ion Bâzgu, Vasile Moraru, Lidia Ghimp.

2. Consiliul pentru protecția drepturilor copilului

Președinte : Claudia Oleacu, secretarul Consiliului sătesc

Secretar : Nadejda Martinici, profesor

Membri : Elena Sârghi, profesor; Parascovia Chetean, educator; Tatiana Caraman, medic; Iurie Crudu, polițist.

3. Comisia de licitație pe lângă Primăria s. Colonița

Președinte: Gheorghe Calancea, primar

Secretar : Claudia Oleacu, secretar

Membri: Elena Luchian, contabil-șef; Zinaida Ghimpu, inginer cadastral; Vasile Moraru, consilier

4. Comisia Administrativă

Gheorghe Calancea, Claudia Oleacu, Angela Zaporojan, Vitalie Morgun, Ion Cheptene, Anatol Lupu, Serghei Nezuș-șeful secției de poliție.

Fiecare Comisie va activa conform Regulamentului său.

Remarcă în Consiliu

Primarul Coloniței Gh. Calancea a amintit consilierilor să respecte legislația, care prevede că consilierul care lipsește nemotivat de 3 ori, trebuie să-și depună mandatul.

Angela Zaporojan : Școala noastră va deveni liceu în 2008

Sunetul clopoțelului a sunat din nou vestind venirea unui nou an școlar. Ce schimbări au găsit elevii după vacanță și ce se prevede pentru viitor? Aflați din interviul de mai jos cu directorul școlii, Angela Zaporojan.

Cum a fost apreciată școala pentru începutul anului de învățământ de către Comisia de Evaluare?

- Dacă în ceilalți ani se punea unul din calificativii: satisfăcător, bine, foarte bine, în acest an s-a schimbat modul de evaluare a instituției, acordându-se puncte după un anumit barem de apreciere. Încă nu știm ce calificativ ni s-a acordat, dar credem că va fi bine, chiar foarte bine.

Ce schimbări au găsit elevii în școală după 3 luni de vacanță?

- Ne-am străduit să facem școala cât mai plăcută și confortabilă. Avem în acest an apă caldă la cantină, astfel copiii își spală cu și mai multă plăcere mâinile. Au fost puse jaluzele la geamurile din hol și din galeria ce unește blocul A cu C. Am amenajat o sală de dans, în care au rămas doar să fie fixate oglinzile – donația familiei lui Alexei Foiu și să fie schimbată podeaua. Am amenajat sala festivă, unde în curând sperăm să schimbăm și lustrele ș.m.a.

Cine v-a ajutat la realizarea acestor schimbări?

- O parte din bani ia alocat primăria - pentru vopsea, var și alte materiale de construcție, o altă parte i-am împrumutat de la părinți cu condiția că vor fi restituiți de către Asociația

părintească. Ne-au ajutat mulți părinți ai copiilor în vara asta, la fel și profesorii. A ajutat mult și dna Svetlana Pleșco împreună cu fiicele ei.

Cine a muncit la schimbarea exteriorului școlii?

Lucrările de reparație trebuie efectuate de către o echipă de constructori profesioniști, însă Primăria nu dispune de resursele financiare necesare și toată reparația o îndeplinesc dereticătoarele noastre. Au lucrat două luni de vară, uneori chiar fiind bolnave, au îndeplinit lucrul care nu reprezintă obligațiunea lor. Pentru aceasta le mulțumesc foarte mult. Am scris un demers către primar și Consiliu sătesc pentru ca aceste femei să fie remunerate.

Care este situația în ceea ce privește școlarizarea?

- Am făcut tot posibilul ca toți copiii să vină la școală, astfel că în acest an nu avem copii neșcolarizați.

Dar la capitolul cadre didactice cum stați?

- Profesori avem îndeajuns. O problemă avem doar la catedra științelor umanistice, unde sunt cam puține ore și a fost mai greu să le împărțim. Mai era lipsă de un matematician, dar acum am angajat o nouă profesoară și s-a rezolvat.

A ajuns un „ecou” la urechile noastre că școala medie Nr.94 „Gheorghe Ghimpu” va deveni liceu...

- Într-adevăr! Suntem planificați pentru anul viitor. La 31 mai sperăm că ni se va înmâna statutul de liceu. Dispunem în general de bază tehnico-materială. Până la Anul Nou vom trece la sistemul de cabinete. Fiecare sală de clasă va fi amenajată, va avea material didactic, utilaj tehnic și tot necesarul pentru organizarea procesului educațional. Organizăm chiar și concursul „Cel mai bun cabinet”. Există însă o problemă – sunt puțini elevi în clasa 10, cel puțin nu suficienți pentru a forma doua clase cu profil anumit.

Deci elevii vor avea posibilitatea să-și aleagă un profil?

- Desigur! Real sau umanist, după dorință.

Și profesorii? Sunt pregătiți ei pentru această schimbare? Moral, profesional...

- Sunt profesori foarte buni în școală și cred că vor munci și mai mult pentru a se perfecționa.

Va fi o taxă specială, specifică altor licee?

- Nu știm încă, dar nu cred că va fi o problemă. În școală activează Asociația părinților care a hotărât ca în acest an de studii, fiecare elev să achite câte 100 lei pentru întregul an, adică 10 lei lunar. Nu este o sumă atât de mare, dar putem realiza câte ceva din acești bani. Anul trecut, la fel a fost făcut fondul școlii (50 lei), iar banii colectați au fost folosiți util pentru școală, am luat chiar și puțin mobilier. Sperăm să fim înțeleși și susținuți de părinți și desigur, de Primărie.

Din acest an în școală s-a decis introducerea uniformelor. Cum e să nu mai vezi fluturi colorați pe coridoarele școlii?

- Mă bucur mult că am reușit să implementăm uniforme pentru că într-adevăr e frumos. E o plăcere să faci ore, e o plăcere să-i privești. Scopul nostru a fost în primul rând dezvoltarea simțului estetic în copii și în al doilea rând, nu fiecare copil își permite să-și cumpere haine în fiecă lună și atunci se simte inferior celui care are această posibilitate.

Sunt și elevi nemulțumiți?

- Sunt, desigur! În deosebi elevii claselor mai mari și mai ales fetele, dar totuși vin îmbrăcați în alb/negru.

Aveți și alte planuri pentru viitor?

- Scopul primordial este să facem liceu din școala noastră, dar nu vreau doar nume de liceu, vreau să se facă carte cu adevărat. Vreau săli de clasă înzestrate. Vreau copii deștepți. Vreau să le fie plăcut, cald și confortabil aici.

Aș dori să înnoim mobilierul, măcar în câteva clase pe an. Ne propunem să facem gardul din jurul școlii. Mai avem mult de lucru, dar cu puțin efort vom reuși.

Vreau foarte mult ca copiii să simtă că școala le aparține și să-i doară atunci când cineva încearcă să distrugă ceea ce s-a făcut, să păstreze mai mult. Toată speranța e în ei. De ei depinde viitorul școlii.

Vă mulțumim!

Tradiții de nuntă. Trecut, prezent, nemurire...

Căsătoria este scopul suprem al dragostei. Pentru că e toamnă, cunoscutul anotimp al căsătoriilor, ne-am gândit că ar fi bine să discutăm cu oamenii mai în vârstă din satul nostru pentru a reînvia vechile tradiții de nuntă din Colonița.

Vom cerceta tradițiile de nuntă din trecut, dar în paralel vom vorbi și despre cele actuale, căci deși multe dintre ele s-au răătăcit în labirintul timpului, unele se păstrează până azi, în forma lor originală sau un pic mai „modernizate”

Liniar, căsătoria trece automat prin următoarele momente principale, în general valabile și pentru alte zone: peșitul, chemarea la nuntă, vulpea, masa miresei, jocul zestrei, iertăciunea, cununia, masa mare, închinatul, îmbroboditul miresei, calea primară ș.a

Mariana & Vitalie Morgun

Peșitul

În urma unor prealabile înțelegeri, tânărul care dorea să se însoare, însoțit de câteva rude, prieteni sau vecini mergea la peșit pentru a cere fata în căsătorie. Acolo erau primiți de către părinții ei și la fel de câteva persoane apropiate. Aici era o adevărată întrecere a întrebărilor iscoditoare, vorbelor cu tâlc, a glumelor și răspunsurilor istețe a ambelor părți. Scopul era de a cunoaște tinerii și familiile lor. Dacă rămâneau mulțumiți unii de alții, tinerii se socoteau logodiți. Nu întotdeauna însă, peșitul era urmat de logodnă și căsătorie. Fata de măritat nu participa, putea doar să se uite pe furis. Urma apoi **înțelegerea**, care se făcea la mire acasă. Cu acest prilej se purtau discuții despre zestre, pământ și se fixa ziua nunții. Alte tratative se duceau pentru găsirea nașului, care era de obicei din partea mirelui. Se mai alegeau

vorniceii, druștele, precum și bucătăreasa principală. Drept semn că s-au înțeles, nașilor li se dădeau colaci și un prosop, care erau țesut din timp și făcea parte din zestrea miresei. Urmau apoi pregătirile de nunta, care culmineau în săptămâna dinaintea nunții.

În prezent, tinerii singuri hotărâsc când și cu cine să se căsătorească, apoi le cer acordul părinților. Pentru a stabili modul în care va fi celebrată căsătoria are loc, ca și în trecut, **înțelegerea**, când se cunosc părinții și apropiații tinerilor. În prealabil, tinerii aleg viitorii nași, care pot fi atât din partea mirelui, cât și din partea miresei.

Tinerii până la nuntă locuiau separat, fecioria fiind o condiție indispensabilă, realitatea actuală e alta, simpatia dintre soți făcând abstracție de aceasta.

Chemarea la nuntă

Invitau la nuntă vorniceii legați cu prosoape, călare pe cai și cu o garafă cu vin. De obicei erau invitați toți oamenii din sat (atunci satul era cu mult mai mic), însă nu se așezau toți la masă, ci doar cei apropiați, restul venind să se distreze, să joace sau doar să vadă mirii. În prezent, misiunea de a chema la nuntă le revine părinților mirelui, care merg pe la casele invitaților și îi poftește, cinstindu-i cu un pahar cu băutură.

În ziua cununiei, druștele se adună la casa miresei, pentru a o găti. În timp ce este împodobită, mireasa trebuie să plângă, chiar dacă mirele îi este pe placul ei. În cazul că "nu-i vin" lacrimile, o femeie bătrână, care observă acest fapt, aduce o ceapă zdrobită pentru a-i produce lacrimi.

Masa cea mică

În prima zi, nunta se făcea la mireasă. Familia mirelui, împreună cu nașii, însoțiți de vorniceii călare, se îndreptau spre casa miresei. Aici se desfășura o serie de practici străvechi întâlnite și în alte zone etnografice. Deseori, mirele era păcălit, fie aducându-i-se o altă mireasă mascată, fie făcându-i-se alte glume. Când era adusă mireasa adevărată, se spuneau versuri speciale, care se numeau „**conocărie**”. În Colonița foarte frumos suna conocăria când era tânăr Victor Băzgu, își amintesc sătenii. S-a păstrat tradiția când vine mirele cu nuntașii să se schimbe colacii. Colacii

sunt frumos împodobiți cu flori și busuioc. Druștele se străduiesc să-l facă cât mai frumos, pentru a sublinia gustul estetic și frumusețea miresei. Apoi nașa frângea colacul în patru și îl si arunca, câte o bucata, în punctele cardinale, începând cu răsăritul. Flăcăii se amuzau și se întreceau în a prinde colacul, pe care îl împărțeau cu fetele, în speranța că gustând din el se vor casatori mai repede.

Numai după ce vorniceii miresei înconjurau oaspeții mirelui și ai nunului de 3 ori, aceștia puteau intra în ogradă. Socrul cel mic invita nuntașii la masa miresei, numită și masa mică, care dura câteva ore, timp în care muzicanții interpretau diferite melodii, se dansa etc.

Vama

O tradiție care s-a păstrat și în zilele noastre este răscumpărarea miresei sau vama. Fratele ori sora miresei înainte de o lăsa pe mireasă să iasă din casă înfige un cuțit în ușorul ușii și spune „Ori îmi dai sutișoara, ori nu-ți dau surioara”. Mirele nu scapă cu una cu două, fiind nevoit să scoată bani din buzunarele care nu trebuie nicidecum să fie goale. Dacă fata se duce în alt sat, flăcăii din satul fetei se pun la poarta ei cerând „**Vulpea**”. Ea consta din bani sau, de cele mai multe ori, dintr-o căldare cu vin. O mai luau odată pe mireasă la dans și-i dădeau cale liberă către mire.

Înainte de a pleca la casa mirelui urma **iertăciunea** de la părinți pe care tot conocarul o spunea.

Zestrea

În văzul tuturor, sub acompaniamentul muzicii, vorniceii jucau zestrea miresei pe care o puneau apoi în căruțele gata pregătite. Fetele, încă de la vârsta de 7-8 ani, începeau să-și facă zestrea, sub îndrumarea avizată a mamelor și sub "controlul de calitate" al bunicilor, astfel încât la vârsta de 14-15 ani - vârstă de măritat pe atunci - să fie în stare să îmbrace o casă. Lada cu zestre conținea cămeși, catrințe, brăie, pânze, ștergare ș.a. Apoi se mai dădeau covoare, țoluri, câte două vaci, doi boi, cai, zece-cincisprezece oi, găini, porci, pământ după putință. După toate acestea alaiul merge la casa mirelui.

Cununia

De la casa mirelui, a doua zi se pleacă la biserică pentru cununie.

În biserică, mama miresei trebuia să scoată un covor, pe care să stea mirii pe durata ceremoniei.

Masa cea mare

A doua zi seara nunta continua la mire cu masa cea mare. Nuntașii le dădeau și cadouri. Se jurau mai mult animale de casă (oi, porci, păsări), cereale, făină etc. bani, dându-se mai puțin.

Prezent

Multe dintre vechile tradiții s-au schimbat. Acum căruțele s-au preschimbat în limuzine, iar mersul pe jos, uitat cu desăvârșire.

În prezent, nunta se organizează o singură zi. Urcăți în mai multe mașini împodobite apropiatii mirilor pleacă chiuind cu veselie spre Oficiul stării civile sau spre Primărie pentru a oficia căsătoria. Aici, urmează tradiționalele cuvinte ale persoanei oficiale, care le cere tinerilor să-și dea acordul pentru căsătorie, după care are loc schimbul de inele, pe care trebuie să le găsească dintr-un bol cu grâu. Tradiția spune că cel care găsește primul inelul va deține întâietate în familie. Are loc apoi semnarea actelor și primul sărut conjugal.

În drum spre biserică, ca și în trecut, femeile, dar mai ales copii stropesc cu apă calea tinerilor – semn că le doresc viață îmbelșugată și noroc. În schimb ei primesc de la mire bănuți. Cununia are loc în ziua nunții sau a doua zi, la biserică, oficiată de preot, în prezența părinților, nașilor și a altor rude apropiate. La cununie se aduce o icoană, un covoraș, un prosop. În timpul cununii, tinerii țin în mână câte o lumânare, ele fiind legate între ele, ca semn al trăinicieii căsătoriei, tot în acest sens le sunt legate cu un prosop, una de alta, mâna dreaptă a mirilor. Tot atunci, tinerii își „iau” un sfânt care să le ocrotească familia.

După ce încheierea căsătoriei în fața lui Dumnezeu a avut loc, toți se îndreaptă într-un local special unde are loc ospățul. Muzica cântă glorios un marș de bucurie și bun sosir nuntașilor, iar mirii îi întâmpină pe noii veniți, stând lângă o masă, pe care stau patru colaci, o garafă cu vin și un bol cu dulciuri. Invitații mai întâi „*dau mâna*” cu mirele și mireasa, îi felicită, li se înmână cadouri, flori și servesc un pahar de vin în sănătatea lor. Copiii și tinerilor li se pun în piept „buchete” de către vornicică. Când au sosit toți invitații, nașul invită la masă și anunță cine și unde trebuie să se așeze, existând și aici anumite principii. La masa mirilor mai stau părinții și nașii. Invitații nu se apucă de bucate, strigând cu toții „Amar”, până nu se sărută mirii, ca să-i îndulcească.

Specifice nunților moldovenești sunt mesele bogate în mâncăruri și băuturi.

La a doua masă, se înmânează cadourile în bani, pentru a pune baza familiei cu ei. Dar mai înainte de asta li se închină colacii „acoperiți” cu daruri nașilor, care sunt jucate de câteva femei - rude. Banii se pun într-un coșuleț sau alt vas. Banii încasați se numără de către nași, suma fiind anunțată întregii nunți. După ce nașii anunță suma câștigată, îi înmânează tinerilor și își spală mâinile.

După această tradiție, când nuntașii au gustat din mulțimea de bucatele și băuturi, nunta se desfășoară mai vesel și mai degajat. Toți dansează, cântă, glumesc și se veselesc. La nunți se dansează mult *horele*.

O altă tradiție este **găina nașului**.

Bucătăreasa principală gătește special o găină frumoasă întreagă; o așează pe un platou acoperit și împodobit cu flori vii. Împreună cu alte bucătărese o aduc la masa mirilor și cere nașului să o răscumpere. Iată o versiune a cuvintelor spuse la o nuntă în timpul acestei tradiții: "Cinstiți meseni și nuntași! /Faceți-mi cărare lată/ Că-s cu fusta suflecată / Că

mă bag printre nuntași/ Cu găina la nănași/ Ca a mea găină nu-i / Nici cu ouă, nici cu pui / Ia, nănașe, dacă-i vrea / Găina din mâna mea/ Că-i ținută de doi ani /Cu grăunțe și mălai!" Nașul mai întâi vrea s-o vadă, s-o miroase, bucătăreasa însă nu cedează. Nașul poate fi păcălit și după ce a plătit să descopere că de fapt era un pui viu, un hulub sau o cioară. Dacă totuși nu este păcălit, găina se descoperă, se rupe în bucăți și se transmite mesenilor. Se crede că cel ce va gusta din găină, va fi ușor ca pasărea.

Spre dimineață, de obicei, se servește **tortul mirilor** (înainte în locul tortului se aducea dulceață). După ce mirii sunt îndulciți are loc **dezbrăcatul miresei**. Mirele și mireasa sunt așezați pe un scaun pe care se pune o pernă.

Nașa scoate coronița și voalul (fataua) miresei, i le înlocuiește cu o basma și îi leagă un șorț – semne că trece la viața de femeie căsătorită. Nașul îl aranjează pe mire, îl piaptână, îl parfumează și-i scoate buchetul de mire. Apoi nănașii îi învelesc c-o plapumă sau cearșafuri și diferite detalii de îmbrăcăminte. Se pun bani în basmaua tinerei și li se dăruiesc diferite cadouri. Coronița și voalul miresei i se pun pe cap druștei mari, iar buchetul miresei este aruncat, înainte de asta tinerelor fete. Tradiția spune că cea care îl prinde va fi următoarea mireasă. Petrecerea ține cu muzică și veselie până dimineața.

La o săptămână după nuntă, părinții miresei pregătesc o masă la care îi invită pe nănași, socrii mari și rudele apropiate, prilej de întărire a relațiilor dintre aceste familii. Acest moment se numește calea primară, numită așa deoarece apropiatii vin cu daruri mici, de obicei obiecte de uz casnic, astfel deschizându-le calea în viață.

Casă de piatră tuturor celor care s-au căsătorit sau se vor căsători în această toamnă!

Sondaj

Nunta. Cu sau fără tradiții?

Irina, 19: Nunțile noastre sunt frumoase. Prin tradiții se observă foarte bine specificul firii noastre: de a ne distra. Dansatul horelor, a băsmăluței, furatul miresei etc. Sunt multe tradiții frumoase!

Elena, 22: Mie îmi plac nunțile noastre, am fost la o nuntă în străinătate... Mamă ce plictiseală... Ei nu știu să se distreze, să danseze. Nici obiceiuri, nici veselie și încă te duci cu stomacul gol acasă!

Andrei, 23: Mie îmi place obiceiul cu dezbrăcatul miresei, mai ales cântecul cel de jale "Ia-ți mireasă ziua bună..." la care toate femeile plâng. Și apoi pe mire și pe mireasa îi îmbracă cu tot felul de haine, pături, plapume, îi învălătucesc până, săracii, mai nu se înădușă.

Cristina, 21: Nunțile noastre sunt foarte frumoase, însă nu-mi place un lucru „De la Dumnezeu mai mult, de la noi mai puțin” și se începe minunata competiție cu titlul " cine dă mai mult". Si pe urma " Ia uite, Vasile, că Ionel a dat mai puțin, dar e neam".

Denis, 24: Mie îmi place tradiția de a doua zi dimineața: la zeamă. Prinde bine după o noapte întreaga de chef.

Rodica: Cred că avem tradiții foarte frumoase și interesante care dau culoare unei nunți. Îmi pare rău că mulți tineri aleg stilul european. Se pierd tradiții care au fost transmise de-atâția ani.

Alexandru, 30: Banii au devenit tradiția principală la o nuntă. Am impresia că în Moldova, nunțile se fac pe ideea câștigului material. Nașii, să câștige cadouri de la fini, iar finii să câștige banii de la masă.

Ion, 25: Nunta la moldoveni e chiar interesanta si plina de tradiții specifice regiunii: Beția.

Lilia, 19: Mie nu-mi place tradiția cu strânsul banilor în public si ca trebuie invitate toate rudele. Mai bine faci o nuntă doar cu cei apropiați. Vor veni doar cei care vor într-adevăr să vină și nu doar din simțul datoriei.

Sergiu, 27: Sunt tradiții cu multa risipa, bani cheltuiți aiurea. Când oamenii n-au bani pentru lucrurile esențiale ale vieții sau sa plătească o mâncare mai buna, o carte...

Diana, 22: E păcat de valorile din țară strivite. Mie mi se pare ca toate aceste ritualuri care se fac si în care oamenii nu prea mai cred, vor începe sa dispară. Tinerii nu înțeleg semnificatia obiceiurilor iar bătrânii nu mai știu s-o explice

Clopoțel de bun început

Elevii clasei I primind cheia cunoștințelor

elevii ce vin în clasele întâi totul e necunoscut acum, însă nu va trece nici o lună și ei deja vor zburda pe culoarele școlii „ca la ei acasă”. Atenția principală a fost îndreptată spre ei desigur, micuții din clasa I, care și-au ocupat locul de cinste, trecând prin podul de flori pregătit de cei, pentru care primul sunet e și ultimul în școala natală – clasa XI. Absolvenții le-au urat mult succes și le-au înmănat cheia simbolică a cunoștințelor, pe care „picii” abia de o țineau.

Cuvinte frumoase de felicitare a rostit primarul satului - Gheorghe Calancea, directorul școlii – Angela Zaporozjan, directorul adjunct - Nadia Martinici. Deosebit de emoționată era educatoarea de la grădiniță dna Ala Catruc, care le-a urat succes foștilor ei discipoli, actual elevi în clasa I.

Elevii claselor a I^a și I^b le vor avea ca învățătoare pe dnele Angela Buga și Margareta Sârbu, ele fiind cele care îi vor iniția pe copii într-ale zborului în Universul Cunoștințelor.

Micuții au recitat versuri, au cântat și chiar au dansat, demonstrând tuturor că au învățat multe la grădiniță și că sunt pregătiți pentru a trece la o nouă etapă din viața lor.

Și iată că a sunat clopoțelul de bun început - vesel și zglobiu - dat de elevele clasei I, Mădălina Scurtu și Evelina Grubleac, susținute de elevii clasei a XI, Vitalie Godoroja și Victor Repida. Și poate pentru un clopoțel sunetul e la fel în fiecare an, dar pentru un elevi, profesori, părinți un nou sunet anunță o nouă etapă, o nouă treaptă spre viața mare.

După ce careul a fost încheiat toți au intrat în sălile de clasă, începând un nou an de studii. Prima oră, desfășurată de către diriginți a avut tema – „O familie armonioasă - o societate sănătoasă și prosperă” De luni până vineri, ora 8³⁰ va fi, din nou, pentru ei timpul cunoașterii. **Un început bun tuturor!**

Clopoțel de bun început

Un sunet azi ne cheamă
La pragul care așteaptă,
Un sunet ne îndeamnă
Să facem viața mai
deșteaptă.
El ne pornește-n viață,
Ne stă la temelie
Prin faptă și povață
Ne-ndrumă la vitejie.
Un sunet ce nu moare –
El stă în amintire
Porniți în viața mare
Fără pic de dezamăgire!

Ding-ding! Se aude iarăși clopoțelul fermecat. De ce fermecat – pentru că în fiecare an la 1 septembrie reușește să adune sute de copii în clădirea cunoștințelor.

Anul acesta primul clopoțel a sunat la 3 septembrie. Elevii plini de entuziasm și noi idei pășeau spre drumul uitat pe timpul verii. Acum ei odihniți, cu năsururile bronzate de soarele arzător de vara aceasta și cu glasurile emoționate revin în școala veșnic vie, veșnic tânără și aranjată.

Îmbrăcați frumos, în alb-negru cu toții, cu buchetele de flori colorate, unii fiind însoțiți de părinți au început să umple curtea școlii de la ora 8⁰⁰ dimineța. Intrau curioși în școală și după ochii lor și expresia feței se observa că sunt mulțumiți – școala lor era mai frumoasă, mai nouă. Coridoarele și sălile de clase – curate și estetic amenajate, cu multe flori; profesorii –zâmbitori și binevoitori.

Sunetul clopoțelului i-a adunat pe toți în fața școlii, unde a avut loc careul solemn.

Cei mai emoționați sunt desigur „începătorii” , pentru

Dna Ala Catruc conducându-și foștii discipoli, acum elevi ai cl. I spre noua lor „casă”

Școala în cifre

Elevi: 410(19 clase)
Profesori: 36 (2 prin cumul)
Clasa I: 38 elevi (2 clase)
Lucrători tehnici: 14
- Copiii care mănâncă gratis:
- toți copiii claselor primare (142) + copiii din familii social
- vulnerabile din cl. V- IX + 28
copii mănâncă la amiază
- Copii care au primit ajutor
material din partea
municipiului – 30 (câte 500
lei)

Odihna activă - o artă miraculoasă !

Viața noastră de toate zilele ne pune nervii la încercare, bombardându-ne cu griji și probleme de tot soiul, dar aceste greutăți par o nimica toată, când te gândești că, la capătul tunelului, te așteaptă 2 zile de sărbătoare sau pur și simplu **2 zile de odihnă**. Atunci munca și grijile menajului sînt trecute pe plan secund și din toate părțile ești asaltat de gândul „Cum ai putea să te odihnești mai bine” sau „Cum ai putea să folosești timpul liber, astfel încât să nu regreți mai târziu că acesta a trecut fără nici un rost și că nu ai avut față de el o atitudine serioasă”, cum se întâmplă de obicei. De multe ori, revenind la serviciu, după 2 zile de odihnă, nu prea avem cu ce să ne lăudăm la acest capitol. Motivul – lipsa de inițiativă și de curaj sau și mai rău – obișnuința de a nu ieși din tiparele tradiției de familie, care se reduce la mai multe ore de somn, citirea ziarelor sau a cărților, gătitul mesei, discuțiile îndelungate purtate la telefon cu prietenii, micile plimbări în aer liber și relaxarea în fața televizorului, cu care adesea sfârșește o zi plictisitoare de duminică. Și așa săptămână după săptămână, cu o dispoziție sumbră, lăsăm în urmă zilele de odihnă și fără să ne mai dăm seama pierdem gustul și capacitatea de a le petrece într-un mod frumos și captivant. Paradoxal, dar uneori ne este lene să ne odihnim! Și acest lucru e de înțeles, pentru că noi obișnuim să credem odihna doar o destindere a corpului, nu și a creierului nostru obosit de atâta informație, ce să mai zicem de ochisorii noștri, la a căror soartă nu ne prea duce capul să ne gândim, și continuăm să-i epuizăm zilnic și să-i lipsim de un „concediu” binemeritat. Așa e firea omului! Adesea obișnuiește să se plângă altora că totul îl enervează, că e prost dispus și suferă de insomnii, dar, de fapt, de

cele mai multe ori, fiecare din noi se face vinovat de acele fenomene care îi îngreunează viața. Spre exemplu: „în loc să plecăm înainte de somn cu întreaga familie la plimbare, noi obișnuim să ne așezăm în fața televizorului, în ciuda faptului că suntem conștienți cât de dăunător este acesta pentru sănătatea noastră”. Cu părere de rău, forța lenei, care ne copleșește, devine atât de mare, încât nici nu mai suntem în stare să schimbăm caracterul odihnei. Și iată că acel timp, în decursul căruia am fi putut pleca cu familia în sânul naturii, noi îl petrecem în fața televizorului, dând cu piciorul șansei de a ne consolida **familia**, de a face un schimb de păreri, de vorbe și gesturi frumoase, mult mai utile decât pasivitatea din fața ecranului și „bolile televizate”, cu care acesta ne răsplătește fidelitatea. Poate că pe mulți dintre voi nu vă aranjează o astfel de viață, dar nu vă ajung puteri pentru a schimba standardul ales. Totuși, trebuie să conștientizați faptul că de rând cu toate aceste clipe de intimitate, viața de familie are nevoie și de alte momente – acele pe care le aduce odihna activă, excursiile, întâlnirile cu prietenii, jocurile, ieșirile la teatru, seratele dansante... Fără toate acestea e puțin probabil ca familia să-și simtă reală valoarea și să fie cu adevărat fericită. Fără toate acestea, dai dovadă de egoism, te epuizezi pe tine însuși și-i obosești și pe cei dragi ție. În schimb, dacă vei reuși să-ți organizezi în mod rațional și frumos odihna, vei putea să-i oferi familiei tale trăinicia, căldura, încrederea, atmosfera prietenoasă și felia de atenție, de care, atât ea, cât și tu însuși, ai nevoie, pentru a putea supraviețui ritmului accelerat al vieții cotidiene și pentru ca munca istovitoare, de zi cu zi, să nu-și poată lăsa amprentele asupra amintirilor tale.

Cristina

Rețete pentru uituci

Pentru că tot a venit școala și va fi nevoie să depui un plus de efort intelectual, memoria ta trebuie să fie într-o formă excelentă. Nu mulți se pot lăuda cu o memorie fenomenală, și pentru că știm asta ți-am pregătit câteva rețete. Pentru ca tu să ai un an plin de succese.

◆ Rețete naturale

Ceai de măcieșe: o linguriță de fructe mărunțite la o ceașcă de apă; se dă în clocot un minut. Bea 3 căni pe zi.

Tinctură de păducel: 15-20 de picături, de trei ori pe zi, în ceai sau suc de fructe.

Lecitina: remediu de rezistență pentru impulsionat memoria. Gălbenușul de ou conține cantități impresionante de lecitină. Corespondentul vegetal al gălbenușului de ou este soia.

◆ Terapia colorată

Stimulează-ți memoria și atenția prin obiecte portocalii și galbene plasate pe masa de lucru (sau în orice alt loc în care îți desfășori activitatea intelectuală).

◆ Vitamine cu impact asupra memoriei

Vitamina B1: Lipsa ei din organism se manifestă prin stări de oboseală și tulburări de memorie. Necesarul zilnic este de 1-2 mg și îl poți asigura fără probleme din iaurt, pâine din secară, mazăre verde, ardei gras, varză, piersici, prune uscate, portocale, carne de vită, gălbenuș de ou etc.

Vitamina B2: Scăderea cantității de B2 din organism sub limitele permise se lasă cu oboseala psihică și cu faimoasele lapsusuri. Partea bună e că necesarul zilnic este de numai 3 miimi de miligram și se poate asigura lejer din drojdie, germeni de grâu, pește oceanic, ouă, lapte, ficat.

◆ Mineralele pentru memorie

Magneziul : O cantitate zilnică de 250-350 mg poate fi ușor asigurată prin consumul de grâu, orz, curmale, spanac, cartofi, vinete, polen și ciocolată.

Manganul : Presupune o alimentație bogată în varză, țelină, păstârnac, patrunjel, mere, pere, masline și lămâi.

Fosforul : este unul dintre factorii importanți pentru energia nervoasă și intelectuală, necesarul zilnic fiind de 800 mg și implicând consumul de germeni de grâu, țelină, usturoi, morcov, nuci, struguri și polen.

Siliciul : este recunoscut ca antisclerotic și indicat în cazul scăderii performanțelor intelectuale; este eficient în cantități de 20-30 mg pe zi, cantitate foarte simplă de îngurgitat numai din pielea fructelor, polen și tărâțe de grâu.

Sfaturi practice

Va propunem câteva sfaturi care v-ar putea fi de ajutor în viața dvoastră de zi cu zi.

1. Perdelele îngălbenite și fețele de masă pătate devin din nou frumoase și albe dacă alături de detergent puneți în mașina de spălat și un pachetel de praf de copt.
2. Pardoseala de gresie din băi și bucătării va fi întotdeauna curată și strălucitoare dacă o ștergeți regulat cu o cârpă îmbibată în alcool.
3. Rufele se albesc ca neaua dacă, odată cu albăstreala, în apă se pune și sare.
4. Paienjenii nu vor mai intra în casă dacă ungeți în mod repetat tocul ușilor și ramele ferestrelor cu oțet.
5. Furnicile nu mai pătrund în casă dacă se pune pe pervazul ferestrei câteva felii de slănină afumată, întinse pe o farfurie sau câțiva căței de usturoi bine curățiți.

Sfaturi în bucătărie

1. Mirosul de varză sau conopidă nu se va mai răspândi în întreaga casă dacă în vasul în care fierbe puneți o bucată de pâine, pusă într-un săculeț de tifon.
3. Peștele prajit va fi foarte gustos dacă înainte de a-l da prin făina și a-l prăji îl ținem 5-10 minute în lapte.
5. Carnea de pui, la fel, devine mai gustoasă dacă înainte de a o găti o puneți câteva ore în lapte crud.
6. Ouale nu mai plesnesc la fiert dacă puneți în apă câteva chibrituri arse.
7. Carnea de friptură, unsă cu un strat subțire de muștar, are gust mai bun, condimentele păstrându-și aroma intactă.

Bancuri - La școală

☺ Într-o zi, la școală, învățătoarea îi întrebă pe Ștrul și pe Bulă cu ce se ocupa părinții lor. Prima dată îl întrebă pe Ștrul : Ce e tatăl tău? La care Ștrul îi răspunde:

- Gropar!

- Nu se spune gropar, se spune funcționar la pompele funebre. Îl întrebă pe Bula : Tatăl tău ce-i?

Bulă : **DJ la Mystic Club!** Învățătoarea: Si ce-i aia?

Bulă : Clopotar și cantor la biserică.

☺ - Bula, ce ai făcut azi la școală?

- Am avut ora de chimie și am făcut o bomba.

- Și mâine ce o să faci?

- **Unde?**

☺ În **epoca de piatra** era Bula la școală. Deodată în școală se aude un urlat.

- Bulă ce ai de urlat? Îl întrebă profesoara pe Bulă.

- Mă iertați, doamnă profesoară, dar mi-a căzut fițuica pe picior.

☺ Bula vine de la școala:

- Tată, am luat un 4 la matematică!

Pleosc, trosc! Tata îl bate mar.

A doua zi iar:

- Tată, am luat un 4 la fizica!

Jap, pleosc, trosc! Tata iar îl bate mar.

A treia zi:

- Tata am luat un 10 la muzică!

Jap, pleosc, trosc! Tata iar îl bate mar.

- Bine tată, dar am luat un **10**.

- După ce că nu înveți, îți mai arde și de cântat?

Membrii redacției : Ludmila Sîrghi, Elena Sîrghi, Natalia Orlovski, Cristina Popa
 Fotografii : Sergiu Iachim
 Telefon de contact : 57.90.16, 57.90.12.
 E-mail : ziar_ecou@yahoo.com

HOROSCOP - Septembrie

BERBEC ♈ Vă apropiați de veniturile pe care vi le-ați propus, dar trebuie să munciți în continuare pe rupe, pentru respectivii bani. Aveți parte de multă simpatie din partea colaboratorilor și colegilor și la serviciu domnește o atmosferă plăcută și destinată. Momentele petrecute alături de partener s-ar putea să fie mai puțin pasionale, însă mult mai pline de căldură sufletească.

TAUR ♉ S-a declarat oficial deschiderea sezonului de dragoste. Sentimentele care vă leagă de persoana iubită sunt profunde și sincere, iar comunicarea dintre voi decurge minunat. Investiții banii în acțiuni sau valori sigure și veți vedea cât profit veți obține pe termen lung. Relațiile cu prietenii nu sunt prea bine aspectate luna aceasta.

GEMENI ♊ S-ar putea să vi se ofere o ocazie nemaipomenită de-a vă muta, de-a vă achiziționa o casă sau de-a vă muta în străinătate. În această lună nu este bine să plecați în călătorii lungi. Situația dvs. materială s-ar putea îmbunătăți luna aceasta. Începând din data de 16, farmecul dvs. va atrage multe posibilități de-a începe o relație.

RAC ♋ Chiar dacă simțiți dorința de-a vă retrage undeva, de unul singur, în luna asta ieșiți cât mai des în societate. Afacerile sau investițiile începute luna asta vor evolua foarte bine, dar nu vă așteptați la ocazii spectaculoase. În dragoste, vă mângâiați doar la flirturi, lipsite de profunzime.

LEU ♌ Veniturile dvs. pot crește venibil și s-ar putea să ajungeți în situația de-a lucra în diferite domenii, neputând rezista unor oferte. Nu vă încărcăți cu prea multe. Nu prea știți să faceți distincția între prietenie și dragoste, ceea ce poate avea un efect negativ asupra relației de cuplu. Mulți dintre dvs. au sentimente profunde, pe care nu reușesc să le exprime, pentru că li se par ridicele sau prea intense.

FCIOARA ♍ Bani încep să vă facă cu ochiul. Planurile dvs. îndelung pregătite sunt pe cale să se înfăptuiască sau au început să dea primele roade. Există posibilitatea să intrați în conflict cu unii dintre colaboratorii dvs. S-ar putea să călătoriți în interes profesional și să aveți oarecare dificultăți pe drum sau ca o călătorie de acest gen să fie amânată.

BALANȚA ♎ În cea de-a doua parte a lunii vă veți simți în elementul dvs. Amabilitatea și manierele dvs. îi vor cuceri pe cei din jur. Este o perioadă foarte potrivită pentru a vă rezolva problemele personale. Asta include și îngrijirea dvs. fizică. Dacă doriți să faceți vreun tratament de înfrumusețare, să vă înnoiți garderoba sau să vă apucați de un sport, acum este un moment propice s-o faceți.

SCORPION ♏ Se poate să aprofundați legăturile dvs. cu persoane mai în vârstă din străinătate, contacte a căror cimentare se va dovedi deosebit de utilă în timp. Investițiile dvs. cresc constant. Cei mai mulți dintre dvs. sunt într-o relație stabilă de cuplu dar, cu toate acestea, vor fi tentați să calce pe de laturi. O aventură ar prezenta riscuri mari, care vă pot pune în situații neplăcute.

SĂGETĂTOR ♐ Vă așteaptă o lună însoțită. Până pe 15, există șansa unor câștiguri suplimentare. Comunicarea cu superiorii decurge pozitiv și se poate înfrîpa chiar o prietenie între dvs. și persoane sus-puse. Există posibilitatea ca o persoană pe care ați cunoscut-o prin intermediul prietenilor să vă trezească interesul pe plan sentimental.

CAPRICORN ♑ Relațiile dvs. cu străinătatea se intensifică și se îmbunătățesc în prima jumătate a lunii. Puteți obține succese răsunătoare dacă sunteți elevi sau studenți. Relația de cuplu se poate stabili, dacă este solidă, dar poate eșua, dacă fundația nu era sănătoasă. În cea de-a doua variantă, nu trebuie să vă faceți griji, destinul are deja pe tavă pe cineva care trebuie să vă intersecteze calea.

VĂRSĂTOR ♒ Până pe 27 veți fi tentați să cheltuiți bani sau să porniți inițiative financiare, însă cu prea puțini sorți de izbândă. Prietenii dvs. devotați vă pot fi de foarte mare ajutor în aceasta perioadă de incertitudini. Comportamentul dvs. imprevizibil poate să vă afecteze relația de cuplu. Renunțați la așteptări nerealistice din partea partenerului.

PEȘTI ♓ Treceți printr-o perioadă de agresivitate adesea nemotivată. Relațiile cu colegii sau colaboratorii sunt presărate cu dificultăți. Este posibil ca relația de cuplu să vă ofere multe satisfacții, cel puțin până pe 21, când pot apărea disensiuni din cauza unor fleacuri. Un drum scurt ar putea duce la o schimbare în bine a destinului dvs.